

Innst. S. nr. 132

(2001-2002)

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om at norske kommuner ikke skal pålegges å motta asylsøkere

Dokument nr. 8:70 (2001-2002)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere."

Som begrunnelse for forslaget vises det i dokumentet til at norsk asylpolitikk innebærer et vesentlig inngrep i det kommunale selvstyre. Et ferskt eksempel er at Kommunaldepartementet og Utlendingsdirektoratet (UDI) har pålagt Skedsmo kommune å motta 125 nye asylsøkere mot kommunens vilje. Hvor asylsøkerne skal bo og hvem de er, vet ordføreren intet om.

Forslagsstilleren mener at det er innlysende at kommunene bedre enn statlige myndigheter har innsikt i hvor mange asylsøkere de er i stand til å motta. Det er likeledes klart at asylsøkere som ikke er påtvunget kommunene vil få en mer positiv mottagelse blant innbyggerne.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og fra Senterpartiet, lederen Magnhild Meltveit Kleppa, viser til brev fra kommunal- og regionalministeren til komiteen den 11. mars 2002, som slår fast at det er staten som har ansvaret for mottak og midlertidig innkvartering av asylsø-

kere. Hvor mange som skal bosettes i det enkelte fylke avgjøres i et nasjonalt bosettingsutvalg der kommunesektoren er representert. Kommunene har ingen direkte innsigelsesrett for å stanse etablering av asylmottak. Komiteen kan derfor forstå at enkelte kommuner føler seg overkjørt når det etableres asylmottak som i noen tilfeller medfører forholdsvis mange asylsøkere i enkelte kommuner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil ikke endre på dagens ordning med at det er staten som har ansvaret for mottak og midlertidig innkvartering av asylsøkere. Bare på denne måten kan Norge opprettholde sine internasjonale forpliktelser i forhold til mottak av asylsøkere og flyktninger. Ved nyetableringer av mottak mener flertallet dette må skje i nært samarbeid med de aktuelle kommunene hvor disse skal etableres. Det må imidlertid ikke etableres en praksis hvor kommunene får en type vetorett ved nyetableringer av mottak. Det er imidlertid viktig at de forutgående prosesser ved etablering av mottak er gode.

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at det er viktig at staten hele tiden tar ansvaret for alle kostnadene kommunene får ved slike etableringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil påpeke at Norge er forpliktet i forhold til flyktningkonvensjonen til å ta imot og behandle søknader fra de som søker asyl i Norge.

Flertallet vil vise til at tallet på asylsøkere som kommer til Norge varierer mye over tid.

Flertallet ser det problematiske med etablering av mottak når kommunene motsetter seg dette. Flertallet ser likevel at det vil kunne være nødvendig å etablere mottak som ikke er ønsket av kommunen. Flertallet vil fremheve nødvendigheten av god dialog og kommunikasjon i bosettingssakene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å se etablering av asylmottak i sammenheng med kommunenes mottak av flyktninger. Nå er situasjonen slik at asylsøkere og flyktninger er "konkurrenter" på boligmarkedet og "konkurrenter" om de generelle kommunale tjenestene. Disse medlemmer mener UDI bør se etablering av asylmottak i sammenheng med bosetting av flyktninger. Asylmottak bør søkes etablert i kommuner med lavt mottak av flyktninger for å unngå det presset enkelte kommuner nå føler.

Komiteen viser til at Stortinget under behandlingen av St.meld. nr. 17 (2000-2001) slo fast at en skulle holde fast ved den nåværende ordningen med statlige mottak for asylsøkere, samtidig åpnet Stortinget for alternative boløsninger herunder desentraliserte mottak. Det planlegges også et prosjekt der beboere i mottak kan finne bolig selv.

Komiteen viser til kommunal- og regionalministerens brev, der hun slår fast at staten ikke kan pålegge kommuner å bosette flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil gå imot forsøket med privat bosetting av asylsøkere nå fordi kommunene viser stor vilje til å ta imot disse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at desentraliserte mottak og privat bosetting av asylsøkere bør opphøre.

Komiteen registrerer at etter behandlingen av St.meld. nr. 17 (2000-2001), har antall asylsøkere økt dramatisk. Komiteen viser til at det i 2001 kom nærmere 14 000 asylsøkere til Norge, dette var 6 000 mer enn beregnet. En prognose for 2002 forteller om rekordhøy asylinnvandring, sannsynligvis vil Norge motta nærmere 18 000 asylsøkere i inneværende år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at når saksbehandlingen er meget omstendelig og tidkrevende, medfører dette selvfølgelig lang botid og dermed større behov for mottaksplasser, dette vil medføre et behov for 20 nye asylmottak i 2002.

Disse medlemmer ber derfor Regjeringen også fokusere på den økende asylinnvandringen med sikte på en betydelig reduksjon. Disse medlemmer mener den økende asylinnvandringen indirekte er til

hinder for en vellykket integrering av de innvandrerne som har fått og vil få permanent opphold i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at problemene internt i UDI og de store variasjonene i antall ankomne asylsøkere, ofte har medført opphopinger og svingninger i saksbehandlingskøene for asylsøkere. Flertallet har store forventninger til at de tiltak utlendingsforvaltningen har satt i gang vil gi en bedre og raskere saksbehandling for asylsøkerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil i denne sammenhengen vise til at EU har vedtatt en omfattende handlingsplan vedrørende felles innvandringspolitikk, som sannsynligvis vil øke asylinnvandringen til Norge. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen bør vurdere deltakelse i dette arbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til at flere representanter fra UNHCR, blant andre FNs høykommissær for flyktninger, Rudd Lubbers, ved flere anledninger har advart mot at land som er tilsluttet Schengen-avtalen og Dublin-konvensjonen, legger seg på felles strengeste praksis. Det er viktig at det blir praksis i forhold til oppfyllelse av flyktningkonvensjonenes bestemmelser som blir fulgt.

Komiteen vil her vise til sine merknader i asylmeldingen i Innst. S. nr. 197 (2000-2001) og til Dokument nr. 8:83 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantane Magnhild Meltveit Kleppa og Rune J. Skjælaaen om bedre prosessar ved etablering av flyktningmottak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at selv om antallet asylsøkere varierer fra år til år, er det ingenting i situasjonen i verden som tilsier at behovet for asyl vil minske. Disse medlemmer vil derfor påpeke viktigheten av å få etablert noen mottak med lengre avtaletid for å sikre en kjernekompetanse. Disse medlemmer vil her vise til Sosialistisk Venstrepartis tidligere forslag om paratkommuner. Det er svært viktig å arbeide mer langsiktig i forhold til organisering for å ta vare på å utvikle kompetanse og erfaring og innarbeide dette i lang- og kortsiktige kommunale planer.

Disse medlemmer vil hevde at kvalitet i mottakene må gå foran krav til geografisk spredning. Disse medlemmer vil her påpeke at prinsippet om billigst tilbud ved etablering av mottak ikke sikrer at etablerte driftsoperatører som har nødvendig kompetanse og

erfaring med mottaksarbeid får anbudet, og at pris kan bli viktigere enn kvalitet.

Disse medlemmer viser for øvrig til Innst. S. nr. 197 (2000-2001) der flertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet, gikk inn for at billigste pris ved anbud skal være styrende for den geografiske plassering av asylmottak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det må stilles klare krav til hvem som skal drive mottak, hva slags forutsetninger de bør ha og hva de kan tilby. Det er viktig at mottaksarbeidet blir profesjonalisert og plassert som et viktig ledd i integreringsarbeidet. For å sikre dette må statens tilsyn med mottakene styrkes.

Disse medlemmer vil påpeke at det er viktig at driftsoperatører som har opparbeidet seg betydelig kompetanse, kunnskap og erfaring får muligheter og mer forutsigbarhet for å ta vare på dette. Disse driftsoperatørene kan gjøre andre operative tjenester i forhold til integreringsarbeidet enn de brukes til i dag. Dette vil avlaste utlendingsforvaltningen og gi muligheter for utlendingsforvaltningen til å bruke mer tid til å forbedre sin kvalitet og effektivitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, foreslår at Dokument nr. 8:70 (2001-2002) ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at lang saksbehandlingstid i UDI sammen med ankemulighet for

asylsøkere, medfører at mange asylsøkere blir boende i Norge i lang tid. I denne forbindelse er det mange som får opphold etter den såkalte 15-måneders regelen. Disse medlemmer mener denne regelen fører til bevisste spekulasjoner i retning av å trenere saksbehandlingen, bl.a. ved manglende ID og feilinformasjoner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet foreslår derfor følgende:

"Stortinget ber Regjeringen fjerne "15-måneders regelen for opphold på humanitært grunnlag", uten unntak."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fjerne "15-måneders regelen for opphold på humanitært grunnlag", uten unntak.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:70 (2001-2002) - forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om at norske kommuner ikke skal pålegges å motta asylsøkere - bifalles ikke.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 11. april 2002

Magnhild Meltveit Kleppa
leder

Per Sandberg
ordfører

Hans Kristian Hogsnes
sekretær